

מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות

לאן נוסע הזבל, מה זו טביעת רגל פחמנית, איך שלוש מאות בקבוקים משנים כיתה, והאם לאסור פלסטיק חד-פעמי – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 9 הטקסט: האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר?
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 5 דף האסטרטגיות
- 6 מפת הצלילה
- 7 סימניות לגזירה
- 8 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה - חט"ע. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר מידע גלוי בטקסט ובטבלה: לאן נוסע הזבל, מה מכניסים לכל פח ומהי טביעת רגל פחמנית, ולהסיק מסקנות מעשיות מן המידע.
- לזהות מבנה של טקסט: עלילה ונקודת מפנה בסיפור, כותרות משנה וטבלה בטקסט מידעי, טענה, נימוקים, טענת נגד ומענה בטקסט טיעוני, ולהבין את תפקידן של מילות קישור.
- לגבש עמדה מנומקת על קיימות ולבחור צעד קטן, אישי או כיתתי, שאפשר לעשות כבר השבוע, מתוך תקווה ופעולה משותפת.

גרסה קצרה - 10 דקות

קוראים יחד בקול את הטבלה של ארבעת הפחים ואת הפסקה על 'פריט מלוכלך אחד', ועונים בעל פה על שתי שאלות פני המים. משחקים סבב מהיר של 'פעולה ירוקה או לא בדיוק?', וכל אחד ואחת מסיימים במשפט: 'צעד קטן שאעשה השבוע: ...'.

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על הדבר האחרון שזרקתם לפח היום. לאן לדעתכם הוא נוסע עכשיו, ומה היה יכול לקרות לו אילו הגיע לפח אחר?

חוסן ואכפתיות: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד: פעולה כיתתית משותפת כמו הפרויקט של אלה מחזקת את ערוץ החברה. דאגה לעולם ולאדמה היא ערוץ האמונה והערכים, והמצאת פתרונות ודמיון השתיל שגדל לעץ מפעילים את ערוץ הדמיון. כשהדאגה לאקלים מציפה אפשר להיעזר בעש"ן ד"ק: ע - עצור, ש - שרירים (לקפוץ אגרופים ולשחרר לאט), נ - נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד - דיבור עצמי ('צעדים קטנים משנים'), ק - קדימה (לבחור צעד קטן אחד ולהמשיך).
חבר/ה שמתייחס/ת? מעש"ה: מ - מחויבות 'אני כאן איתך', ע - עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש - שאלות שמפעילות חשיבה (מה אפשר לעשות? מה עוזר לך?), ה - הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). הידיעות על משבר האקלים מכבידות עליכם? גש"ר מאח"ד עוזר להפוך דאגה לפעולה: בחרו שני ערוצים וכתבו צעד קטן לכל אחד - חברה (פרויקט עם הכיתה, כמו הבקבוקים של אלה), אמונה וערכים (מה חשוב לי לשמור לדור הבא), פעילות (ממיינים, ממחזרים, מביאים בקבוק משלי), דמיון (איך תיראה השכונה שלנו נקייה יותר). ואם הדאגה כבדה מדי - מדברים עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: 'הדבר האחרון שזרקתם לפח – לאן הוא נוסע עכשיו?' הצגת שקופית הפתיחה ושלושת מפלסי הצלילה: פני המים, מתחת למים והמעמקים.
10	לפני הקריאה ובמהלכה	כל קבוצה מקבלת טקסט לפי רמה: הסיפור על אלה והבקבוקים, הטקסט המידעי על ארבעת הפחים, המאמר הטיעוני על פלסטיק חד-פעמי או הטקסט הפשוט על טביעת רגל פחמנית. מציצים בכותרות ובטבלה, קוראים ועוצרים בתחנת העצירה.
10	צוללים לעומק	שאלות פני המים ושאלות מתחת למים, לחיצה על המשפט בטקסט ומיון. מדגישים את מבנה הטקסט: נקודת מפנה, כותרות משנה וטבלה, או טענה, טענת נגד ומענה.
8	חדר המשחקים	בזוגות: 'פעולה ירוקה או לא בדיוק?', נכון או לא נכון, ומילות קישור. כל זוג מסביר פריט אחד במילים שלו.
8	מעגל שיח: המעמקים	שתיים או שלוש שאלות דיון. בוחרים יחד צעד כיתתי קטן אחד, למשל פינת מיון בכיתה או בקבוק אישי לכל אחד ואחת.
4	כרטיס יציאה	כל תלמיד ותלמידה כותבים דבר אחד שלמדו וצעד קטן אחד לשבוע הקרוב.

טיפים להנחיה

- שלוש צלילות בכל טקסט: לפני הקריאה מציצים בכותרות, בטבלה ובאיור ומנחשים את המטרה. בזמן הקריאה עוצרים בתחנת העצירה. אחרי הקריאה עוברים מפני המים (מה כתוב) אל מתחת למים (למה הכותב בחר כך) ואל המעמקים (מה זה אומר לחיים שלנו). מומלץ לבקש מהתלמידים להצביע על המשפט בטקסט שמוכיח את התשובה.
- שומרים על טון רגוע ומלא תקווה: מדגישים צעדים קטנים ופעולה משותפת ולא אשמה או פחד. מזכירים, כמו בטקסט, ש'האחריות לא רק עליכם'. בטקסט הטיעוני מבקשים להבחין בין איסור לבין חלופה נוחה, ולבנות טיעון שיש בו טענה, טענת נגד ומענה.
- מרחב בטוח: השיעור נועד לתמיכה וללמידה ולא לטיפול. אם עולים חשש או מועקה סביב משבר האקלים, מכירים בתחושה ומזמינים לדבר עם מבוגר/ת שסומכים עליו. בכל דאגה לתלמיד או לתלמידה פונים ליועצת.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ע

שלד מוצע: פתיחה – הצגת הוויכוח בבית הספר. טענה – למשל 'כדאי לאמץ את המסלול'. נימוק א' – כמות הכוסות והזמן הארוך שלוקח להן להתפרק בטבע. נימוק ב' – המסגרת מעצבת התנהגות. טענת נגד – אכיפה ש'הופכת מורים לשוטרים'. מענה – מסלול בשלבים: ברזיות מילוי, ויתור על כלים חד-פעמיים באירועים, ורק בסוף בקשה אישית. מסקנה – קודם חלופה ורק אחר כך כלל. חפשו מילות קישור (אולם, לפיכך, יתרה מזו, אף על פי ש...) ודרישה קונקרטית, כמו ברזיית מילוי בכל קומה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	ב. לשכנע שהשאלה החשובה היא אם בונים חלופה נוחה לפני האיסור
2	א. היא מציגה טענת נגד, ובעקבותיה מגיע המענה בפסקה החמישית
3	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
5	„האיסור עצמו הוא רק הכותרת...”
6	השאלה האמיתית איננה אם לאסור, אלא אם בית הספר מוכן לבנות חלופה נוחה ← טענה; כוס שימושה נגמר אחרי דקות, ואילו פירוקה בטבע נמשך מאות שנים ← נימוק / ראייה; המסגרת מעצבת התנהגות ← נימוק / ראייה; איסור מטפל בסימפטום ומייצר אכיפה ← טענת נגד; אכיפה תהפוך את המורים לשוטרים ואת התלמידים לעבריינים קטנים ← טענת נגד; כלל בלי ברז מילוי הוא ענישה; כלל עם ברז מילוי הוא הזדמנות ← מסקנה
7	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
8	א. האפשרות שקורית מעצמה, בלי שצריך להתאמץ לבחור בה
9	ג. מסקנה ותוצאה
10	ב. תקבולת ניגודית: שני משפטים בנויים באותו מבנה ובעלי משמעות הפוכה

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדתי?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

ממפים את הטיעון

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעוני? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט ☐

קראתי את כל הטקסט עד הסוף ☐

סימנתי מילה שלא הבנתי ☐

קראתי שוב את מה שלא היה ברור ☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט טיעוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
נועז	אמיץ, יוצא דופן, שמעז ללכת רחוק	
סימפטום	תסמין: סימן חיצוני לבעיה, לא שורש הבעיה	
אכיפה	פיקוח והפעלת סמכות כדי שכלל ייושם	
פטורים	אישורים מיוחדים שלא לקיים כלל מסוים	
ברירת המחדל	האפשרות שקורית מעצמה, בלי שבוחרים אחרת	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות
חט"ע 📖

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות
חט"ע 📖

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות
חט"ע 📖

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

אמיץ, יוצא דופן, שמעז ללכת רחוק	נועז
תסמין: סימן חיצוני לבעיה, לא שורש הבעיה	סימפטום
פיקוח והפעלת סמכות כדי שכלל ייושם	אכיפה
אישורים מיוחדים שלא לקיים כלל מסוים	פטורים
האפשרות שקורית מעצמה, בלי שבוחרים אחרת	ברירת המחדל
הוספה והעצמה של נימוק	יתרה מזו
ניגוד: מעבר לטענת נגד	אולם
ויתור: הכרה בעובדה שאינה מונעת את המסקנה	אף על פי ש...

האם לאסור פלסטיק חד־פעמי בבית ספר?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט טיעוני. האם לדעתכם איסור הוא הדרך הטובה ביותר לשנות הרגל? חשבו על כלל שהונהג אצלכם: האם שינה התנהגות, ולמה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

נועז

אמיץ, יוצא דופן, שמעז ללכת רחוק

סימפטום

תסמין: סימן חיצוני לבעיה, לא שורש הבעיה

אכיפה

פיקוח והפעלת סמכות כדי שכלל ייושם

פטורים

אישורים מיוחדים שלא לקיים כלל מסוים

ברירת המחדל

האפשרות שקורית מעצמה, בלי שבוחרים אחרת

הערות שלי

1 ועד הסביבה של בית ספר אחד הציע לאחרונה כלל נועז: לאסור כניסה של כלי פלסטיק חד־פעמיים לתחום בית הספר. בלי כוסות, בלי קשיות, בלי קופסאות זריקה. ההצעה פיצלה את מועצת התלמידים לשניים, והוויכוח שפרץ שם שווה לימוד בפני עצמו, משום ששני הצדדים צודקים בחלק מהזמן. טענתי היא שהשאלה האמיתית איננה אם לאסור, אלא אם בית הספר מוכן לבנות חלופה נוחה לפני שהוא אוסר.

2 התומכים פותחים במספרים: בית ספר של שמונה מאות תלמידים ותלמידות זורק אלפי כוסות חד־פעמיות בשבוע, ערימה שיכולה למלא כיתה שלמה בתוך חודש. רובה אינה ממוחזרת בפועל, משום שכוס שימושה נגמר אחרי דקות, ואילו פירוקה בטבע נמשך, לפי הערכות רבות, מאות שנים. איסור, הם אומרים, הוא הדרך היחידה שעובדת מהר: כשאין אפשרות אחרת, ההרגל משתנה.

3 יתרה מזו, יש להם גם טיעון חינוכי: בית ספר שלא מאפשר חד־פעמי מלמד בשיטת העשייה. בדיוק כמו שלא מאפשרים אכילה בשיעור או ריצה במסדרון, גם כאן המסגרת מעצבת התנהגות. וכשכל כיתה מחזיקה בקבוקים אישיים וברזיות מילוי זמינות, החלופה נוחה לא פחות מהכוס החד־פעמית.

4 אולם המתנגדים מציגים טענת נגד רצינית: איסור מטפל בסימפטום ומייצר אכיפה. מי יעמוד בשער ויבדוק תיקים? מה יקרה לתלמיד ששכח בקבוק בבית – יצא יום שלם? ומה עם ימי הולדת, טיולים ומכירות עוגות – גם שם יידרשו פטורים? לטענתם, אכיפה תהפוך את המורים לשוטרים ואת התלמידים לעבריינים קטנים, ובסוף יתפתח שוק שחור של קשיות מתחת לספסל.

● **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

5 המענה של התומכים מעניין: אף על פי שהם רוצים שינוי אמיתי, הם אינם דורשים איסור ביום אחד, אלא מסלול. שלב ראשון: ברזיות מילוי בכל קומה והפסקת מכירת בקבוקים חד־פעמיים במזנון. שלב שני: איסור על הזמנת כלים חד־פעמיים לאירועי בית הספר. ורק בשלב שלישי: בקשה אישית מהתלמידים ומהתלמידות. כך האכיפה כמעט אינה נדרשת, משום שהאפשרות הידועה פשוט הופכת לברירת המחדל.

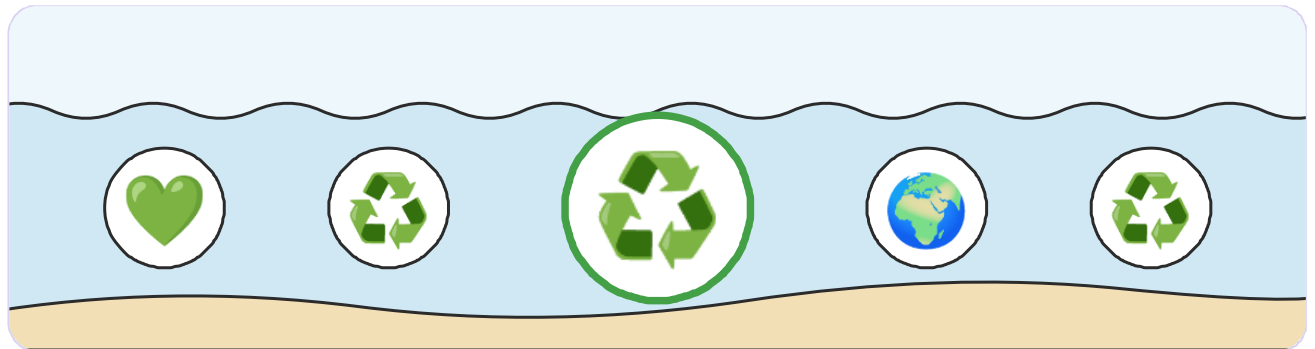

האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר? (המשך)

6 לפיכך, האיסור עצמו הוא רק הכותרת. מה שבאמת קובע הוא אם בית הספר מוכן להשקיע בחלופה לפני שהוא אוסר. כלל בלי ברז מילוי הוא ענישה; כלל עם ברז מילוי הוא הזדמנות. ההבדל בין השניים הוא ההבדל בין קהילה שמרגישה שכופים עליה לבין קהילה שבוחרת יחד לפעול.

7 ואולי זה הכלל האמיתי לכל שינוי סביבתי: קודם בונים את הדרך הקלה לעשות את הדבר הנכון, ורק אחר כך סוגרים את הדרך הקלה לעשות את הדבר הלא נכון. אין צורך לפחד או להאשים; די בצעד אחד משותף, כמו ברזייה אחת בקומה, כדי שבית ספר שלם יתחיל לשנות הרגל.

שאלות לפי עומק • חט"ע

האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר?

שם:

חלק א' - שחייה על פני השטח

בואו נתחיל על פני המים: נאתר בטקסט עובדות, טענות ושלבים.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מהי מטרתו המרכזית של הכותב בטקסט?

- א. להוכיח שפלסטיק חד-פעמי אינו מזיק לסביבה
- ב. לשכנע שהשאלה החשובה היא אם בונים חלופה נוחה לפני האיסור
- ג. לתאר באופן ניטרלי ויכוח במועצת התלמידים, בלי להביע עמדה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה תפקידה של הפסקה הרביעית במבנה הטעון?

- א. היא מציגה טענת נגד, ובעקבותיה מגיע המענה בפסקה החמישית
- ב. היא מוסיפה נימוק שלישי לטובת האיסור
- ג. היא מסכמת את הטקסט ומציגה את המסקנה

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

3

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
לפי התומכים, בית ספר של 800 תלמידים ותלמידות זורק אלפי כוסות חד-פעמיות בשבוע.	☐	☐
התומכים דורשים להטיל איסור מלא על פלסטיק חד-פעמי ביום אחד.	☐	☐
בשלב השני של המסלול נאסרת הזמנת כלים חד-פעמיים לאירועי בית הספר.	☐	☐
המתנגדים טוענים שרוב הכוסות החד-פעמיות ממוחזרות בפועל.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

4

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחזור

מסלול

אכיפה

חלופה

מחסן מילים:

1. המתנגדים טוענים שאיסור מטפל בסימפטום ומייצר _____.
2. התומכים אינם דורשים איסור ביום אחד, אלא _____ בשלבים.
3. לדעת הכותב, בית הספר צריך להשקיע ב_____ נוחה לפני שהוא אוסר.

שאלות לפי עומק • חט"ע

האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר?

(המשך)

שם: _____

חלק ב' - צלילה

עכשיו צוללים: נבחן את מבנה הטיעון, את מילות הקישור ואת הקשרים בין הפסקאות.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

5

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט בפסקה הראשונה שבו הכותב מציג את טענתו המרכזית.
- סמנו בירוק את שלושת שלבי המסלול שמציעים התומכים בפסקה החמישית.
- סמנו בקו את המשפט שבו הכותב מבחין בין איסור לבין העיקר בעיניו.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

6

מיינו את המשפטים מן הטקסט לפי תפקידם בטיעון. (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טענה	נימוק / ראיה	טענת נגד	מסקנה
השאלה האמיתית איננה אם לאסור, אלא אם בית הספר מוכן לבנות חלופה נוחה	☐	☐	☐	☐
כוס שימושה נגמר אחרי דקות, ואילו פירוקה בטבע נמשך מאות שנים	☐	☐	☐	☐
המסגרת מעצבת התנהגות	☐	☐	☐	☐
איסור מטפל בסימפטום ומייצר אכיפה	☐	☐	☐	☐
אכיפה תהפוך את המורים לשוטרים ואת התלמידים לעבריינים קטנים	☐	☐	☐	☐
כלל בלי ברז מילוי הוא ענישה; כלל עם ברז מילוי הוא הזדמנות	☐	☐	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

7

מתחו קו בין מילת הקישור מהטקסט לבין היחס הלוגי שהיא מבטאת

א. ויתור: הכרה בעובדה שאינה מונעת את המסקנה

1. יתרה מזו

ב. הוספה והעצמה של נימוק

2. אולם

ג. סיבה: הסבר לטענה

3. אף על פי ש...

ד. ניגוד: מעבר לטענת נגד

4. משום ש...

שאלות לפי עומק • חט"ע

האם לאסור פלסטיק חד־פעמי בבית ספר?

(המשך)

שם: _____

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

8

'נך' האכיפה כמעט אינה נדרשת, משום שהאפשרות הירוקה פשוט הופכת לברירת המחדל. מה פירוש הביטוי 'ברירת המחדל' במשפט זה?

א) האפשרות שקורית מעצמה, בלי שצריך להתאמץ לבחור בה

ב) העונש שמקבל מי שמפר את הכלל

ג) האפשרות היקרה ביותר

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

מהו היחס הלוגי שמבטאת מילת הקישור 'לפיכך' בפתיחת הפסקה השישית?

א) ניגוד

ב) הוספה

ג) מסקנה ותוצאה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

10

באיזה אמצעי רטורי משתמש הכותב במשפט 'כלל בלי ברז מילוי הוא ענישה; כלל עם ברז מילוי הוא הזדמנות'?

א) שאלה רטורית

ב) תקבולת ניגודית: שני משפטים בנויים באותו מבנה ובעלי משמעות הפוכה

ג) ציטוט של מומחה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

11

הכותב טוען כי 'שני הצדדים צודקים בחלק מהזמן'. הסבירו כיצד מבנה הטקסט משקף טענה זו, והביאו שתי דוגמאות מהפסקאות.

שאלות לפי עומק • חט"ע

האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר?

(המשך)

שם:

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

12

הסבירו כיצד הפסקה האחרונה מרחיבה את טענת הכותב מעבר לשאלת הפלסטיק בבית הספר, ומהו תפקידה בסיום הטקסט.

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

13

השלימו את הטבלה: לכל עמדה כתבו טענה, נימוק ודוגמה מהטקסט (שורה 1: התומכים, שורה 2: המתנגדים, שורה 3: הכותב).

טענה	נימוק	דוגמה מהטקסט

חלק ג' - מעמקים

במעמקים: תביעו עמדה, תיצרו ותחברו את הנושא לחייכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

14

מה נועה יכולה לחשוב ולעשות כדי להציג את ההצעה מחדש, ברוח הטקסט, כך שתתקבל טוב יותר?

מקרה לבחינה: ההצעה של נועה

נועה, תלמידת כיתה י"א, הציעה במועצת התלמידים להפסיק למכור בקבוקים חד-פעמיים במזנון. כמה חברים צחקו ואמרו שזה 'עוד כלל מעצבן', ונועה יצאה מהשיבה מתוסכלת.

האם לאסור פלסטיק חד־פעמי בבית ספר?

(המשך)

שם: _____

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

15

כתבו טקסט טיעוני (8–10 שורות): האם בית הספר שלכם צריך לאמץ את ה'מסלול' המתואר בטקסט? הקפידו על המבנה: פתיחה עם טענה ברורה; שני נימוקים, לפחות אחד מהם עם דוגמה מבית הספר שלכם; טענת נגד ומענה לה; ומסקנה. שלבו לפחות שלוש מילות קישור מהרשימה: אולם, לפיכך, יתרה מזו, אף על פי ש..., משום ש.... כתבו במשלב תקני, והציעו בסוף צעד אחד קונקרטי שהכיתה יכולה לעשות יחד (למשל ברזייה בקומה או עמדת בקבוקים).

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

16

חבר/ה מוועד הסביבה מאוכזב/ת אחרי שהצעתו/ה נדחתה. כתבו לו/ה הודעה קצרה לפי מעש"ה: הביעו מחויבות ('אני כאן איתך'), הציעו משימה קטנה אחת, שאלו שאלה שמפעילה חשיבה, ועזרו לבנות רצף: מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה.

האם לאסור פלסטיק חד-פעמי בבית ספר?

(המשך)

שם:

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

17

מעגל שיח

- הזבל 'לא באמת נעלם', וגם טביעת הרגל הפחמנית 'מתחבאת'. מה משותף לשני הרעיונות, ולמה קל לנו לשכוח את מה שאיננו רואים?
- אלה הפכה רעיון של ילדה אחת לפרויקט של כיתה שלמה. מה גרם לאחרים להצטרף, ואיזו מטרה משותפת הייתה יכולה לחבר את הכיתה שלנו?
- האם הוגן לבקש מבני נוער לשנות הרגלים כשחברות ומפעלים מייצרים את רוב הפליטות? חשבו גם על רעיון 'האיתות לשוק'.
- 'קודם בונים את הדרך הקלה לעשות את הדבר הנכון, ורק אחר כך סוגרים את הדרך הקלה לעשות את הדבר הלא נכון.' איפה בבית הספר שלנו הכלל הזה יכול לעבוד?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

18

שרטטו מפת קומה בבית ספר ומקמו בה את 'הדרך הקלה לעשות את הדבר הנכון': ברזיות, עמדות מילויי ושלטים. הוסיפו כיתוב קצר לכל פריט.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לזהות טענה, טענת נגד ומענה בטקסט טיעוני.
			אני יודע/ת להסביר את תפקידן של מילות קישור כמו 'אולם' ו'יתרה מזל'.
			אני יכול/ה לנסח עמדה מנומקת בשאלת האיסור על פלסטיק חד-פעמי.

כרטיס יציאה

מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות • חט"ע

שם:

כיתה:

תאריך:

1. נסחו במשפט אחד את טענת הכותב במילים שלכם.

2. מהו לדעתכם הנימוק החזק ביותר של המתנגדים? הסבירו בקצרה.

3. הציעו צעד ירוק אחד שיכול להפוך לברירת מחדל אצלכם.

כמה נהיית מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • מה שנשאר אחרינו: סביבה וקיימות • חוברת תלמיד לחט"ע 🧠

